

**T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES**

ESAS NO : 2021/76
KARAR NO : 2021/107
KARAR TR : 01/03/2021

ÖZET: Davalı belediyelerin gerçekte tirdikleri hafriyat çalı maları nedeniyle davacılara ait ta ınmazdan, izinsiz olarak kum-çakıl almak suretiyle haksız fiille ta ınmazı kullanılamaz hale getirdiklerinden bahisle, u ranıldı ı belirtilen zararın tazmini istemiyle açılan davanın, ADL YARGI YER NDE görülmesi gerekti i hk.

KARAR

Davacılar: 1- E. Ö. Ve di .
Vekili : Av. Ü.Ç.
Davalılar: 1- Denizli Büyük ehir Belediye Ba kanlı ı (Adli ve dari Yargıda)
Vekili : Av. B.Ç.
2- Denizli Pamukkale Belediyesi (Adli ve dari Yargıda)
Vekili : Av. S.C.
3- Denizli Su ve Kanalizasyon daresi Genel Müdürlü ü (Adli Yargıda)
Vekili : Av. . S.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekilinin dava dilekçesinde özetle; davalı belediyelerin gerçekte tirdikleri hafriyat çalı maları nedeniyle davacılara ait Denizli, Pamukkale, Güzelpınar Köyü, Yapıkara Mevkii M22A05C pafta, 1323 parsel numaralı ta ınmazdan izinsiz olarak kum - çakıl almak suretiyle haksız fiille ta ınmazı kullanılamaz hale getirdiklerinden bahisle, u ranıldı ı belirtilen zararın tazmini istemiyle adli yargı yerinde dava açtı ı anla ılmı tır.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. Adli Yargıda

2. **Denizli 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 27/11/2018 tarihli, E.2018/152, K.2018/752 sayılı kararıyla;** yargı yolu caiz olmadı ndan dava dilekçesinin usulden reddine karar verilmi tir. Kararın ilgili kısmı öyledir:

"... Davanın, haksız fiilden kaynaklanan tazminat istemine ili kin oldu u; Dava dilekçesiyle yol yapımı nedeniyle ta inmazdan toprak alınması suretiyle tarım arazisine zarar verildi i belirtilerek açıkça zararın kamu hizmeti niteli indeki idari faaliyetler sırasında meydana geldi inin iddia edildi i; 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. Maddesi hükmünce talep bir tam yargı davası niteli inde olup bu davalara bakma görevinin idari yargı yerine ait oldu u anla lmakla bir bir aynı iddia ve talebe yönelik Yargıtay 4. HD. 2014/15041 E- 2014/178264K ve Yarg. 4. Hd. 2011/8507 E- 2012/10464 sayılı kararları nazara alınarak 6100 sayılı HMK 114/1 ve 115 maddeleri gere ince yargı yolu caiz olmadı ndan dava dilekçesinin usulden reddine ..."

3. Bu karara kar ı istinaf kanun yoluna ba vurulması üzerine Antalya Bölge Adliye Mahkemesi Dördüncü Hukuk Dairesince istinaf ba vurusunun esastan reddine 05/03/2020 tarihinde kesin olarak karar verilmi ve karar aynı tarihte kesinle mi tir.

4. Davacı vekili, aynı yöndeki taleple bu kez idari yargı yerinde dava açmı tir.

B. dari Yargıda

5. **Denizli dare Mahkemesi E.2020/730 sayılı dosyada** davanın adli yargının görev alanına girdi inden bahisle, görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyu mazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine 31/12/2020 tarihinde karar verilmi tir. Kararın ilgili kısmı öyledir:

"... darenin aynı bir hakka müdahalesinin hukuka uygunlu unun yargısal denetimi i in esasını te kil etmekte olup, açılan dava ile bir tasarrufun iptalinin ya da böyle bir tasarruf nedeniyle u ranılan zararın tazmininin istenilmemi bulunması kar ısında, haksız fiilden do an zararların tazmini davasının, özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Nitekim, adli, idari yargı kolları arasındaki görev uyu mazlıklarını çözmekle görevli Anayasal kurum olan Uyu mazlık Mahkemesi'nin 25/12/2019 tarihli, E:2018/879, K:2019/125 sayılı kararı da adli yargının görevli oldu una i aret edilmektedir.

Açıklanan nedenlerle; adli yargının görev alanına giren davada; Mahkememizin görevli olmadı ina, 2247 sayılı Uyu mazlık Mahkemesinin Kurulu ve leyi i Hakkında Kanununun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyu mazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine, ..."

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

6. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 49. maddesi öyledir:

"Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille ba kasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür.

Zarar verici fiili yasaklayan bir hukuk kuralı bulunmasa bile, ahlaka aykırı bir fiille ba kasına kasten zarar veren de, bu zararı gidermekle yükümlüdür."

7. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun " İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı" başlıklı 2. maddesi öyledir:

"1. (De i ik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (ptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî i lemler hakkında yetki, ekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları do rudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) (De i ik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz artla ma ve sözleşmelerinden do an uyu mazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyu mazlıklara ili kin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve i lemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde gösterilen ekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve i lem niteli inde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler."

B. Yargı Kararları

8. Yargıtay Çtihadı Birle tirme Kurulunun 11/02/1959 tarihli ve E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararının ilgili kısmı u ekildedir:

" stimlâksiz el atma halinde amme te ekkülü stimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almı olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmu durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.

Bundan ba ka, bir amme te ekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yı ılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da ba kasının malına amme te ekkülüniün diledi i gibi el atma hakkı bulunmadı ı ve plan ve projelere ve artnamelere ba kasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayaca ı cihetle, haksız fiilden do an bir tazminat davası sayılır.

Yapılan i lerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmı bir dava haksız fiilden do an bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birle tirme kararının dı ında kaldıklarından kararın bunlara ümulü yoktur"

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

9. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 01/03/2021 günlü toplantısında, 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde öngörülen ekilde ba vuruldu u ve usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

10. Raportör-Hâkim Burak Cenk LHAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ ile Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

11. Dava; davalı belediyelerin gerçekte tirdikleri hafriyat çalı maları nedeniyle davacılara ait ta ınmazdan, izinsiz olarak kum - çakıl almak suretiyle haksız fiille ta ınmazı kullanılamaz hale getirdiklerinden bahisle, u ranıldı ı belirtilen zararın tazmini istemiyle açılmış tır.

12. darenin yürütmekle yükümlü bulundu u kamu hizmetine ili kin olarak uygulamaya koydu u plan ve projeye göre meydana getirdi i yol, kanal, baraj, su yolları, su ebekesi gibi tesislerin kurulması, i letilmesi ve bakımı sırasında ki ilere verdi i zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait oldu u; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunuldu u; özel mülkiyete konu ta ınmaza kamula tırmasız el atıldı ı veya plan ve projeye aykırı i görüldü ü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ili kin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümlenece i, yerle ik yargısal içtihatlarla kabul edilmi bulunmaktadır.

13. Önümüzdeki dosyada; davacıların Denizli 2. Sulh Hukuk Mahkemesi'nden tespit talep etmeleri üzerine E.2017/90 D. . dosyasına sunulan 13/12/2017 tarihli bilirki i raporunun incelenmesinden söz konusu raporda; tespite konu ta ınmazın Denizli, Pamukkale, Güzelpınar Mahallesi 1323 parsel sayılı yer oldu u, ta ınmazın tarla olup üzerinde kazı yapıldı ı, ta ınmazın eski hale getirilmesi için 117.091,00 TL'lik bir maliyet gerekti inin belirtildi i anla ılmış tır.

14. Tüm bu açıklamaların ı ında; davanın haksız fiillere ili kin özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümü adli yargı yerinin görevine girmektedir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGININ GÖREVL OLDU UNA,

B. Denizli dare Mahkemesinin ba vurusunun kabulü ile Denizli 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 27/11/2018 tarihli, E.2018/152, K.2018/752 sayılı görevsizlik kararının KALDIRILMASINA,

01/03/2021 tarihinde, OY B RL LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Biol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN